

Pohjois-Savon maakuntavaltuuston puheenjohtaja Kari Rajamäki

Maakunnan kasvustrategia -työseminaari 8.10.2020

Pohjois-Savon maakunnan kehittämisstrategia ja kehitystyö on perustunut vahvuksiimme ja rohkeuteen astua framille kansallisesti merkittävien elvytystoimenpitein. Vahvan taloudellisen ja sosiaalisen kriisin tilanteessa maakunta sitoutuneesti tukee kansallista huoltovarmuutta hyvinvointiteknologialla, Kuopion terveystalustalustalla. Hankekokonaisuudet ovat EU-tason elvytystoimenpiteitä vihreässä liiketoiminnassa. Kansainvälinen liiketoimintamme kytkeytyy vähähiilisyteen, kiertotalouden ja digitaalisuuden edistämiseen.

Näinä kahtena päivänä luomme kehittämisstrategiaamme, johon tulemme sitoutumaan. Vahvistamme pitkäjänteistä kehittämistä ja luomme vaikuttavuutta alueemme kärkiosaajien, tutkimuksen ja yritysten etulinjan panoksella. Keskitymme operatiivisen otteemme vahvistamiseen ja se ei onnistu, jolleivät keskeiset toimijat ole luontevassa yhteydessä. Pohjois-Savon on astuttava osaamisensa edellyttämään maailmanluokkaan; täällä ei katsota peruutuspeiliin. Vaikka maa järisee, alueemme hakee Suomelle ja maailmalle ratkaisuja: Covid-19-rokotteen testaukset ovat menossa, vesiteknologiasta on polku nollapäästöisiin tehtaisiin ja veden kierrätykseen, biojalostuksella saadaan energiaa, lannoitteita ja torjunta-aineita.

Vientiyrietysten määrän lisääminen kansainvälisten osajien osaamisen hyödyntämisen kautta. Tästä tänään erityisenä energiaklusterin kansainvälisenä kärkenä case Andritz. Maailman suurimmat lämpö -ja voimalaitosten valmistajat ovat täällä ja kaikkialla maailmassa. Olemmeko pysyneet heidän matkassaan?

Alueemme kone- ja energiateknologian sekä metsäteollisuuden kansallinen merkitys ei ole riittävästi hahmottunut Suomen teollisuus- ja aluepolitiikassa. Tämän teollisuuden toimintaedellytysten vaarantuminen ei johda tämän valmistuksen ja osaamisen keskittymiseen maakunnassa tai pääkaupunkiin vaan useasti ulkomaille. Pandemian vaikutus valmistusketjuihin ja omavaraisuuteen korostaa nyt kansallisen teollisuuspoliittisen työkalupakin kuntoon laittamista.

Kunnat joutuvat ottamaan taloudellista vastuuta kansallisesti tärkeän tuotannon turvaamiseksi myös Suomen puolesta. Tarvitaan vihdoin yritystoiminnan kehittämiseen annetun valtionavustuksia koskevan lain pikaista muutosta, jolla tehostetaan yritystoiminnan kehittämistä ja rahoitusta Itä - ja Pohjois-Suomessa, missä julkista yritystukirahoitusta tarvitaan. Kun otin asian esille maanantaina elpymisrahoitusneuvottelussa valtiovarainministeriön kanssa, oli myönteistä että palaute ministeri Tuula Haataiselta tuli välittömästi valtiosihteeri Ville Kopran yhteydenoton kautta. Uskon asian etenevän. Maakuntahallitus on elokuussa osaltaan kiirehtinyt lain muutosta, jolla esimerkiksi niin sanottujen kuntahallien rahoittaminen yritystuella toteutuu.

Valtion puolella EU-miljardien jaossa ei saa unohtua operatiivinen kokonaishallinta ja omien työkalujen kehittäminen. Meillä on paljon mahdollisuuksia jalkautumalla ja kuulemalla yritysten kehittäjiä ja räätälöimällä erilaisia työkaluja. Maakuntaliitto osaltaan on luomassa Euroopan laajuisen akkujen proto- ja testausverkostoa. Näin eurooppalaisen akkuarvoketjun akkumateriaalien tuotanto ja tutkimusosaaminen on liiketoimintamahdollisuus.

Yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun vaikutus tulee korostumaan selviytymisessä. Vain yritysinnolla innovaatioiden tukeminen on nopeavaikutteista ja elpymistä tukevaa. Ammattikorkeakoulujen aseman taloudellinen turvaaminen edistää aluekehitystä ja uudistaa alueen elinkeinorakennetta.

Rohkenen tässä vaiheessa jo kiittää maakuntaliiton virkajohtoa ja valmistelijoita hyvästä työotteesta ja valmiudesta reagoida vakavan ajan vaatimuksiin. Kestävän kasvun ohjelmaa kärkiemme kehitystiet, kansalliset ja EU:n mahdollisuudet käydään läpi. Selkeästi myös saavutettavuuden ja aluerakenteen hahmottaminen vahvistuu. Liikennepolitiikka on nähtävä talouden, työllisyyden ja aluekehityksen kehyksessä. Olemme etääntyneet maakunnan tiepätkestä hahmottamaan logististen kuljetusketjujen laajemmat vaikutukset. Tätä odottaisi myös ministeriöiden ja väestökehityspylväiden tarkastelijoilta. Liiton liikennejärjestelmätyössä korostuu teollisuus ja elinkeinoelämälähtöisyys. Kuljetusketjut eivät pääty Vuonamonsalmen sillalle eikä Pieksämäen ratapihalle vaan päinvastoin alkavat sieltä. Laajempaa heräämistä tarvitaan esim. Saimaan kanavan ja vesitiekuljetusten merkityksen noustessa kanavan sulkujen pidennyksen myötä. Teollisuuden kuljetusten siirtyminen eurooppalaisen liikennepolitiikan suuntaan sekä risteilyalusten myötä astutaan kansainvälisen matkailun uuteen tulemiseen. Ehkäpä Päijänne-Saimaa- kanavan merkitys ja 2004 silloisen hallituksen tarjoama mahdollisuutemme nyt jatkossa ymmärrettäisiin.

Olen erittäin tyytyväinen liikennejärjestelmätyön tarkkuuteen. Valtatie 5:n ja Valtatie 9:n kehittämisen vauhdittamisen ohella löytyy tarkkuutta Kuopion matkakeskuksen sekä muiden liikennesolmukohtien kehittämiseen. Samoin Pieksämäen ratapihan peruskorjaukseen ja Joensuu-Varkaus- radan sähköistykseen saamiseen takaisin hankelistaan.

Itäradan suunnittelun edistäminen ei saa johtaa pehmeeseen Savon radan ala-arvoisen kapasiteettitason ja nopeuden korjaamisessa. Saavutettavuus on keskeinen elinvoiman edellytys ja elinkeinoelämän ja koko maan talouskasvu edellyttää lentoasemien toimintakuntoa.

Itä- ja Keski-Suomen lentoliikenteen keskuksena on kehitettävä Kuopiota, mutta myös Varkauden lentopaikan kehittäminen on ratkaisevaa alueen kansainvälisen teollisuuden vahvistamisessa.

Äärimmäisen ratkaisevaksi nousee edunvalvonnan kykymme. Monissa ministeriöissä tehdään sisäistä kehys- ja kamreerikehitystyötä, jossa laajemmat vaikutukset unohtuvat. Oikeusministeriön käräjäoikeuksien lakkauttamisessa ei näkynyt kielteiset vaikutukset kansalaisten oikeusturvaan tai esim. poliisin voimavarat. Ministeriörajat ylittävien vaikutusten heikkeneminen on kuvaavaa viime vuosille. Vanhasen 1. hallituksen aikana meillä oli aluepoliittinen ministerivaliokunta, joka päätti sitovasti uuden toiminnan tai merkittävän toiminnan laajentamisen alueratkaisuista. Ministeriön asiantuntemus ja alueelliset myönteiset vaikutukset kyettiin yhdistämään. Tätä nykyisen hallituksen aikana toivottavasti voimme vahvistaa. Marinin hallituksen sekä oikeusministeriön ratkaisu Iisalmen ja Varkauden käräjäoikeuksien pelastamisesta on tärkeä käänne. Maakuntaliiton ja hallituspuolueiden vahva sitoutuminen toivottavasti johti koko maakunnan aitoon iloon!

Huomenna maakuntaliiton toimintakykyä ja uudistumista käydään maakuntahallituksen pj. Seppo Kääriäisen johdolla. Tänään puhumme myös sote-uudistuksesta. Valmistelu etenee hyvin vaikka vakavaksi kehittyvä talvi vie huomiota etulinjan terveysturvallisuuteen. Tulemme entistä enemmän ymmärtämään julkisen terveydenhuollon ja kriisinsietokyvyn merkityksen. Samoin joudumme

konkreettisesti ymmärtämään sosiaali- ja terveydenhuollon ja perheiden sekä kuntien toiminnan saumakohtien merkityksen.

Olemme jälleen tulevaisuuttamme ratkaisevassa valinnan paikassa.

Seitsemän vuotta sitten 2013 totesin Itä-Suomen huippukokouksessa täällä Kuopiossa:

”Historiallisista syistä meidän erityinen vahvuutemme ei ole ollut rajojen ylittäminen. Kun valtakunnan marski, Viipurin silloinen herra Kaarle Knuutinpoika Bonde hermostui hämäläisten ja savolaisten keskinäisestä riitelystä ja rajankäynnistä niin selvittämään piti nimetä neljä pohjalaista ennekuin 1446 Hattulan käräjille saatiin jotain selkoa rajoista. Liekö historiallisista syistä jäänyt tarpeetonta varovaisuutta ylittää Konneveden selkiä, Ohtaansalmen siltoja tai Kuvansi-jokea.

”Ihmettelemällä tekemisen sijaan olemme olleet ulkopuolisten hallinnollisten päätösten varassa. Jos Mikkelissä ja Kuopiossa olisi ymmärretty ylimaakunnallisen yhteisen edunvalvonnan tiivistämisen tarve ei Savo olisi pirstottu poliittisilla askelmilla Helsingin kabineteissa eri vaalipiireihin. Tältä osin meidän edelliset Itä-Suomen huippukokouksien linjaus Etelä- ja Pohjois-Savon ja Karjalan alueen yhtenäisyydestä olisi voitu välttää omilla Savon maakuntaa koskevilla toimilla. Vieläkin alueellamme on itsellä pelivaraa.”

Edellä olevassa puheessa viittasin Savonlinnan huippukokoukseen. Sieltä tulee jälleen kysymys joko kykenemme rajat ylittävään yhteistyön otteeseen. Kärkisijoja ei saa pelkästään kilpailuun ilmoittautumalla, eikä alueiden kehittämisessä ole kyse siitä, kuinka kakkua jaetaan vaan siitä kuinka me itäsuomalaiset menestymme yhteen pelaavina seudullisina ja alueellisina joukkueina. Itä-Suomen päättäjät ovat nyt osaltaan vastuullisella paikalla, jotta Itä-Suomi saadaan vaikean taloudellisen tilanteen vallitessa kasvuun.